

IRODALOM

Akácfatömeg táblák és szerfabecslési táblázatok. Irta: Fekete Zoltán.

Önálló kutatásokon alapuló újabb értékes munkával gyarapodott a magyar erdőbecslési szakirodalom.

Ebben a hónapban jelent meg ugyanis *Fekete* Zoltánnak az ismertetés elején jelzett című munkája, amelyik az akác sorfák fatömeg táblája után most már a zárt állományban nőtt akác törzsek fatömegadatait tartalmazza.

Az aránylag kicsi, 64 oldalas füzet az előszón kívül nemcsak magyarul, de német nyelven is tartalmazza az eljárás ismertetését és a szükséges használati utasításokat.

A fatömeg táblák külön adják a vastagfa és külön a vékonyfa mennyiségeket, sőt mivel az akác termelésnél a tuskóirtás általános szokás, a tuskó és gyökérfa mennyiségét is és pedig 7-től egész 30 méter törzsmagasság és 7-től egész 50 centiméter mellmagassági átmérő mellett egy-egy méteres és egy-egy centiméteres lépcsőzettel s utána külön az összes fatömegre vonatkozó adatokat.

Külön táblázatok vannak a vékonyfa százalék, valamint a tuskó- és gyökérfa százalék kiűntetésére ugyancsak az említett magassági méretek és 8-tól 58 cm-ig 2—2 cm-es lépcsőzetű mellmagassági átmé-
rőkre, az 5 cm-nél vastagabb farészek átszámító tényezőiről, a közép átmérő és mellmagassági átmérő vonatkozásairól, a felső átmérő és mellmagassági átmérő vonatkozásairól és a szerfa százalékokról.

Az igazán hézagpótló munka a József Nádor Műegyetem kvesztori kirendeltségénél Sopronban 2 pengőért kapható, de Egyesületünknel is megrendelhető, a megfelelő kezelési és portóköltséggel magasabb áron. B.

„*Zeitschrift für Weltforstwirtschaft.*” Review of World's Forestry. Revue Economique Forestière Universelle. Herausgegeben von Prof. Dr. Ing. F. Hesse Tharandt, Forstliche Hochschule. Vertreter für die Vereinigten Staaten: Ward Shepard, M. F. Indian-Affairs, Washington, U. S. A. Band II, Heft 1/3. Oktober—Dezember 1934. Verlag J. Neumann—Neudamm und Berlin.

A „Zeitschrift für Weltforstwirtschaft” II. kötetének 1/3. száma a most megjelent, 192 oldalra terjedő, szokott díszes kiállítású és igen sok képpel, táblázattal ellátott vaskos füzet, melynek tartalmát két nagy tanulmány, a nemzetközi erdőgazdasági tudósítások és a nemzetközi erdészeti irodalmi szemle közleményei képezik.

Franz Grünwaldtnak „A kanadai erdők történeti fejlődése és igazgatásának jelen állapota” című nagyérdékű tanulmánya az első nagyobb közlemény. Szerző, ki egy évet töltött Kanada különféle részein s kit munkájában számos kanadai szakember, főleg pedig Dr. Howe, a torontói (Ontario) erdészeti fakultás dékánja segített, tanulmányával nemcsak a kanadai erdőgazdaság tanulmányozásához szükséges alapot kívánja nyújtani, de adatokat is óhajt adni külföldi erdőgazdaságoknak s azok különleges problémáinak megismeréséhez.

Kanada erdőterülete 2,985.130 km², a dominium összterületének 31 százaléka.

Erdőtípusai következők:

1. a déli lombosfák (dió, hickory, Liriodendron, Magnolia);
2. északkeleti lombosok és fenyők (juhar, bükk, lúcfenyő);
3. északkeleti fenyők (Strobus);
4. arktikus részek (lúcfenyő, Banksfenyő, nyár, nyír);
5. nyugati tűlevelűek (Pinus monticola, Larix);
6. nyugati fenyők Picea Engelmannii, Pin. murrayana);
7. Pinus ponderosa, Douglas;
8. Paczifikai tengerpart (Douglas, Tsuga, Szitkafenyő, Thuja plicata).

A kanadai erdőkből az 1926—1930. évi időszakban évenként átlagosan mintegy 80 millió m³ faanyagot termeltek ki; a tűz évente elpusztított azokban mintegy 6,2 millió m³ faanyagot s végül a rovarok, gombák, viharok stb. által előidézett veszteség 19 millió m³ faanyagot tett ki.

Az 1932. évben 133.9 millió dollár volt a kanadai erdei termékek kiviteli értéke, melyek közül a legfontosabbak a papír, haszonfa és cellulose. Az államnak normális viszonyok között mintegy 15 millió dollár bevétele van az erdeiből, melyből adminisztrációra és tűzvédelemre 5 millió dollárt fordít s így a tiszta bevételre 10 millió dollár marad.

Szerző ezután Kanada egyes államainak erdészeti viszonyait ismerteti, majd azok erdőgazdasági szabályzatát írja le és 15 érdekes képet közöl tárgyának megvilágításához. Különösen Ontario, Quebec, Brit-Columbia, Neu—Braunschweig, Neu—Schottland és a Prærie államok leírásai érdekesek.

Tanulmánya végén Szerző összehasonlítást tesz a kanadai és német erdőgazdasági viszonyok közt; megállapítja, hogy Kanada rend-

kívül sokat tesz az erdőgazdaság és a tűzvédelem terén s az erdei termékek kitermelését a legmodernebb technikai felkészültséggel végezi.

Az 1/3. számokat tartalmazó vaskos füzet második nagyobb közleménye: **Dr. K. Rubner** tharandti professzornak „**Európa természetes erdőképei**” című nagyszabású, szerfölkött érdekes, 2 térképpel és 47 képpel ellátott és 76 nyomtatott oldalra terjedő tanulmánya.

Szerző tanulmányához csatolt *egyik térképén* Európának *klímavidékeit*, nevezetesen 1. a *subarktikus* (60 napi meleg); 2. a *hűvös* (60—120 napi meleg); 3. a *mérsékelt* (120—180 napi meleg); 4. a *meleg* (180—240 napi meleg) s 5. a *meleg* (240—300 napi meleg) klímavidékeket tüntette fel.

Majd behatóan s részletesen írja le az egyes európai erdőrégiókat.

Szerző a következő *erdőrégiókat* ismerteti:

- I. Északeurópa túlevelű és nyírerdőrégió.
- II. Északkeleteurópai tű- és lomblevelű erdőrégió.
- III. Középeurópai bükkerdőrégió.
- IV. Nyugateurópai lomberdőrégió.
- V. Alpesi régió.
- VI. Kelet- és délkeleteurópai tölgy- és bükkerdőrégió.
- VII. Keleteurópai tölgy- és erdőstepprégió.
- VIII. Krími erdőrégió.
- IX. Déleuropai gesztenye- és keményfalombrégió.

A tanulmányhoz csatolta Szerző a *másik* „*Európa erdővidékei*” című, általa tervezett s készített igen érdekes *térképet* is, melyen a nyír, erdei fenyő, tölgy, tölgy-gyertyán, tölgy-bükk, bükk, bükk-erdei fenyő, bükk-jegenyefenyő vagy jegenyefenyő, bükk jegenyefenyő-lúcfenyő, vörösfenyő-havasifenyő, gesztenye, gesztenye-bükk, molyhos tölgy, molyhos tölgy-erdeifenyő, északnyugati puszták, ligetes erdők, machiák és erdei steppek által elfoglalt területek külön-külön jelzéssel vannak kiténtetve. A térképet borító átlátszó papíron pedig az erdőrégiók római száma és azok határai vannak megrajzolva.

A tanulmány végén Szerző a fontosabb kútfők irodalmi jegyzékét közli.

A füzet 156—157. oldalain ezután *Dr. C. L. Wicht* kísérl. tisztviselőnek (Union of South—Africa) a „*Gyérítés módszerei*” című rövid értekezése következik.

A „*Nemzetközi erdőgazdasági tudósítás*” rovatában (a Tharandti Erdészeti Főiskola Külföldi és Gyarmatügyi Erdőgazdasági Intézetének közleményei) a következő közlemények vannak: „Az erdészet egyes államok napisajtóinak közlésében” (Tudósítás: 1934 okt. 28.—1934. dec. 31.) *Dr. W. Junghaus*. Magyarországot illetőleg a készülő új erdőtörvényről s egyes erdészeti statisztikai adatokról számol be a tudósítás, mely továbbá a „*Római nemzetközi Mezőgazdasági Intézet*

1934. évi december havi közleményei" erdészeti vonatkozású problémáinak ismertetését is adja.

Európa. *Németbirodalom.* A Németbirodalom nemzeti szocialista erdő- és fagazdasági politikájának második éve. Dr. Kurt Mantel.

Az 1934. évi fagazdasági napok. Schlubach.

Ausztria. Az osztrák fagazdaság javulásának jelei. Karinthia erdőgazdasága. Dr. F.

Belgium. A fapiac helyzetéhez.

Spanyolország. Erdősítési tervek Spanyolországban. Erdőgazdaság és vadászat Spanyolországban. Waltmann.

Svájc. Az erdészeti kutatóintézmény Svájcban az 1933. évben. Waltmann.

Magyarország. „Az új erdőtörvény tervezete” című közleményben a törvénytervezet irányelvei, Magyarország erdészeti főbb statisztikai adatai (terület, tulajdonjog, erdősültőség, üzemmódok, fakészlet, fatermelés) közöltettek.

A *soproni Kutató Intézettel kapcsolatos tudósításban* pedig az Intézet által az 1936. évi nemzetközi kutatóügyi kongresszus részére kiadandó füzetek rövid ismertetését találjuk.

Ázsia. *Palesztina.* Dr. Francke.

U. S. A. Az amerikai Egyesült-Államok erdei gazdálkodásának világpiac helyzeti gyengülése.

A „Nemzetközi Irodalmi Szemle” rovatában G. Neumann, Neudamm kiadásában megjelent „Waldheilkalender für deutsche Forstmänner und Jäger 1935.” című művéről számol be Waltmann.

A füzethez a „Zeitschrift für Weltforstwirtschaft” 1933—34. évi I. kötetének tartalomjegyzékét csatolták.

Dr. Tomasovszky Imre.

Werner Schmidt, Unsere Kenntniss vom Forstsaatgut. Verlag, „Der Deutsche Forstwirt”, Berlin 256 Seiten. Ezen a címen adta ki Werner Schmidt, a porosz erdészeti magvizsgáló állomás igazgatója több évtizedes gyakorlati működésének s az ezzel összefüggő tudományos kutatásainak az eredményét. Bár a munka a német viszonyokra vonatkozik, mégis általános szempontból is kiváló jelentőséggel bír. Természetesen az erdei fenyőnek német viszonylatban való túlnyomó jelentősége következtében elsősorban ezzel a fafajjal foglalkozik, de figyelme a tölgyre, a nyírre, az égerre, a bükkre s többek között a lúcerára is kiterjed. Különben a könyv négy fejezetre oszlik, melyek közül az első fejezetben a magvak tulajdonságainak a felismerésével foglalkozik, még pedig olyan módon, hogy először a jellemző sajátságokat írja le és azután tárgyalja a fontosabb sajátságok felismerését

célzó eljárásait. Nagyon természetesen elválasztja mindenütt a környezet hatása alatt keletkezett nem örökölhető sajátságokat a tenyésztés szempontjából annyira fontos örökölhető tulajdonságoktól. Különbözőben a klíma befolyásával bőven és részletesen foglalkozik, a klímajajták természetes kiválasztódása mellett a modern, öntudatos erdőgazdáknak megfelelő mesterséges individual kiválasztással is foglalkozik.

A második fejezetben a magvaknak a szedésével, eltartásával, azután a vetésével foglalkozik. Itt tárgyalja a magpergetést és a magvak pácolását.

A harmadik fejezet elsősorban a gyakorlati erdőgazda számára íródott, de annak első részében fontos és a legújabb kutatások alapján felépített elméleti eredményeket tárgyal. Itt külön szeretnék rámutatni arra, hogy kimutatja a fehérjevizsgálat alapján való rokonsági kapcsolatok és származási vizsgálatok lehetőségét. Ugyancsak részletesen tárgyalja itt az úgynevezett „katalase” próbák származástani jelentőségét. A fejezet további részében a gyakorlati szakember szempontjából a magvizsgálati állomások munkájának fontosságával és gyakorlati jelentőségével foglalkozik.

A negyedik fejezetben pedig a magvizsgálat és a magbeszerzés további kiépítésének a lehetőségeit tárgyalja. A munka az újabb erdészeti irodalom egyik legkiválóbb alkotásai közé tartozik és bár természetesen a német viszonyok számára készült, mégis a benne foglalt rendkívül értékes és túlnyomó részt önálló kutatások alapján felépített általános érvényű eredmények következtében a legjobb és igazán úttörő jelentőségű szakkönyveink közé tartozik. Aki a magvizsgálatok kérdésével bármilyen vonatkozásban eredménnyel akar foglalkozni, annak a könyv nélkülözhetetlen útmutatót jelent.

Dr. Fehér Dániel.

Kézdivásárhelyi Benkő Pál: A vadászat. Az Erdészeti Lapok folyó évi VI. számú füzetében már hírt adott arról, hogy k. Benkő Pál kir. gazdasági főtanácsos tollából egy általános vadászati szakkönyv jelenik meg a királyi magyar egyetemi nyomdában. A könyv a napokban került ki a nyomdából és vele a magyar vadászati irodalom egy hézagpótló kitűnő vadászati szakkönyvvel lett gazdagabb. A szerző, aki egyike legkiválóbb vadászainknak, gyermekkorra óta rajongó barátja az erdőnek, a nagy Természet fenséges szépségeinek és ezek kapcsán az erdészetnek is, ezért erdész barátainak szűkebb köre már régebben tiszteletbeli erdösszé avatta. Mint serdülő gyermek szülőföldjén, a háromszéki rengeteg erdőségek között lett híve Diannának, a székelyföldi őserdők bűvös varázsa és a fiatal lélekre hatalmas erővel ható fenséges szépsége fejlesztették őt igaz vadásszá. Benkő Pali bátyánk és tiszteletbeli erdész kollégánk azt a sok kincset, amit a vadászati és lőtechnikai ismeretek terén egy emberi élet lefolyása alatt gyűjtött, most egy sok szép képpel diszített és igen ízlése-

sen kiállított vászondíszkötésű könyvbe gyűjtötte össze. E könyv olvasása és tanulmányozása a vadászat, lövészet és a fegyvertan barátainak igen sok hasznos tanáccsal, oktatással szolgál és e mellett a szerzőnek a vadászati szaklapokból ismert kellemes stílusa és az oktató szövegben előadott vadászélmények, epizódok leírása mindenkinek, ki e könyvet elolvassa, még ha nem is vadászember, rendkívül kellemes szórakozást nyújt. A szerző a hazai vadfajok természetrajzi leírása mellett a vadóvást, a vadászati módokat, a vadászpuskák összes fajtait, azok szerkezetét, működését, a lövészek (lőpor, golyó, sörét, fojtás és a tölténykészítés, a belső és külső ballisztika, lövedékhatás ismertetését és a lövés művészetét a legrészletesebben tárgyalja. Igen hasznos gyakorlati tanácsokkal szolgál a vadász felszerelésére, ruházataira, a vadászatok rendezésére, a vadásztársaságok megszervezésére, az orvvadászok megfékezésére, a vad értékesítésére stb. stb. Különösen kezdő vadászoknak nélkülözhetetlen e könyv, mert benne a legrészletesebben vannak összegyűjtve mindazok az ismeretek, melyekre minden igaz vadásznak nélkülözhetetlenül szüksége van. A szerző e művét, amelyet a *Kormányzó Ur Öföméltóságának vadászarképe díszít, Magyarország első úri vadászána, Főméltóságú vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Urnak ajánlotta fel.*

A könyv ára 10 P, megrendelhető a szerzőnél, Gödöllőn. A szerző a könyvet a pénz előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi. *B. I.*

K Ü L Ö N F É L É K

HALALOZÁSOK.

Dezsényi Jenő. Csak elkésve éretsültünk arról, hogy Dezsényi Jenő m. kir. gazd. főtanácsos, ny. m. kir. főerdőtanácsos, erdőfelügyelő a nyár elején Aszódon elhunyt.

Egyesületünk egyik legrégibb tagját, a magyar erdészet pedig egyik érdemes munkását veszítette el benne.

1868-ban született Zsámbokon, 1889-ben került, mint műszaki díjnok a besztercebányai erdőigazgatósághoz.

A kaposvári erdőgondnokságnál és a lugosi erdőigazgatóságnál teljesített szolgálatot s itt érte 1895-ben a gyakornoki kinevezés, 1896-tól 1898-ig a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál teljesített szolgálatot, ahonnan, mint erdészjelölt került a földművelésügyi mi-